

Agenda van de openbare gemeenteraad van 11 maart 2010

De burgemeester van Groningen roept de leden van de gemeenteraad bijeen op:

Datum: donderdag 11 maart 2010
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Nieuwe raadzaal
Voorzitter: J.P. Rehwinkel
Griffier: D.H. Vrieling
Documenten: [verslag raad 11 maart](#) (pdf)

1. Installatie van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad
2. Toespraak van de burgemeester
3. Aanwijzing plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad door de fractievoorzitters
4. Verklaringen van de lijsttrekkers

verslag raad 11 maart

01-1

VERGADERING VAN 11 MAART 2010

Voorzitter: de heer J.P. Rehwinkel

Aanwezig: de dames Carine Bloemhoff (PvdA), Marloes Dekker (PvdA), Betty de Boer (VVD), Sabine Koebrugge (VVD), Annie Postma (GroenLinks), Karin Dekker (GroenLinks), Lizette van der Vegt (GroenLinks), Anna Riemersma (Stadspartij), Jannie Visscher (SP), Ria Rademaker (SP), Gabriëlle van der Meulen (D66), Anne Kuik (CDA), Inge Jongman-Mollema (ChristenUnie), Rebecca Krüders (Student en Stad) en de heren Arjan de Rooij (PvdA), Frank de Vries (PvdA), Jan Spakman (PvdA), Mohn Baldew (PvdA), Randy Martens (PvdA), Roeland van der Schaaf (PvdA), Wim Moes (PvdA), Arno Rutte (VVD), Dick Jager (VVD), Jan Evenhuis (VVD), Joost van Keulen (VVD), Benni Leemhuis (GroenLinks), Mattias Gijsbertsen (GroenLinks), Amrut Sijbolts (Stadspartij), Gerard Offerman (Stadspartij), Jacob Bolhuis (Stadspartij), Robert Prummel (Stadspartij), Eelco Eikenaar (SP), Peter Verschuren (SP), Jetze Luhoff (D66), Paul de Rook (D66), Ton Schroor (D66), Jan Seton (CDA), Martin Verhoef (ChristenUnie) en Gerjan Kelder (Partij voor de Dieren).

Griffier: mevrouw I. Bolle

Secretaris: de heer L.J. Bosdijk

Wethouder: mevrouw J.C.M. van Schie (PvdA)

Afwezig: wethouder Dijkstra

De VOORZITTER: Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Groningen van 11 maart 2010 (16.35 uur).

Er is bericht van verhindering binnengekomen van wethouder Dijkstra. En 11 maart is de verjaardag van ons raadslid Dick Jager, die wij daarmee van harte feliciteren. (De jarige krijgt een bos bloemen aangeboden en er wordt voor hem gezongen.)

Ik begrijp dat de heer Jager graag het woord tot ons wil richten.

De heer JAGER (VVD): Dank voor het geweldige lied dat jullie voor mij gezongen hebben, de felicitaties en de mooie bos bloemen. Hier wordt al geroepen: "Dat kost je een rondje". Ik nodig iedereen uit vanavond na 22.00 uur in Grand Café Time Out in de Poelestraat.

De VOORZITTER: U hebt, neem ik aan, gezien hoeveel mensen er op de publieke tribune zitten. Die zijn vanzelfsprekend ook allemaal uitgenodigd en er zit hier nog een zaaltje vol met mensen.

De heer JAGER (VVD): Geen probleem, voorzitter.

De VOORZITTER: Die heet ik natuurlijk van harte welkom en die zijn net zo welkom in het genoemde etablissement als iedereen ook hier op de publieke tribune. Dan zijn we bij punt 1 van de agenda.

1. Installatie van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad

De VOORZITTER: Ik sluit niet uit dat de belangstelling voor deze gemeenteraadsvergadering onder andere met dit agendapunt te maken heeft.

In de gemeenteraad van gisteren is de rechtmatigheid van de verkiezingen van vorige week woensdag 3 maart vastgesteld. Ook zijn de geloofsbriefjes van u allen onderzocht en ook van u allen in orde bevonden, waarmee we over kunnen gaan tot uw installatie.

Ik ga zodadelijk de tekst voorlezen van de eed en van de belofte. Ik verzoek u daarbij te gaan staan. Ik verzoek iedereen daarbij te gaan staan. Dan ga ik een namenlijst voorlezen, in volgorde van grootte van de fractie. U hebt zelf al doorgegeven of u de eed zult afleggen dan wel de belofte. Als u de eed aflegt dan verzoek ik u om uw rechterhand met twee vingers omhoog in de lucht te steken en uit te

verslag raad 11 maart

01-2

willen spreken: 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig'. Als u de belofte aflegt dan verzoek ik u om te zeggen: 'Dat verklaar en beloof ik' en ook niets anders dan die tekst alstublieft.
Dan verzoek ik iedereen om te gaan staan.

"Ik zweer of ik verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer of ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plicht als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer BALDEW: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
Mevrouw BLOEMHOFF: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DEKKER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer MARTENS: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer MOES: Dat verklaar en beloof ik.
De heer DE ROOIJ: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VAN DER SCHAAF: Dat verklaar en beloof ik.
De heer SPAKMAN: Dat verklaar en beloof ik.
De heer DE VRIES: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DE BOER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer EVENHUIS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer JAGER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VAN KEULEN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw KOEBRUGGE: Dat verklaar en beloof ik.
De heer RUTTE: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DEKKER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer GIJSBERTSEN: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer LEEMHUIS: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw POSTMA: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
Mevrouw VAN DER VEGT: Dat verklaar en beloof ik.
De heer BOLHUIS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer OFFERMAN: Dat verklaar en beloof ik.
De heer PRUMMEL: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw RIEMERSMA: Dat verklaar en beloof ik.
De heer SIJBOLTS: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer EIKENAAR: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw RADEMAKER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VERSCHUREN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VISSCHER: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer LUHOFF: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VAN DER MEULEN: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer DE ROOK: Dat verklaar en beloof ik.
De heer SCHROOR: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw KUIK: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer SETON: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
Mevrouw JONGMAN-MOLLEMA: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer VERHOEF: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
Mevrouw KRÚDERS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer KELDER: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Ik feliciteer u allen van harte met uw installatie als lid van de gemeenteraad van Groningen. Van harte gefeliciteerd.

2. Toespraak van de burgemeester

verslag raad 11 maart

01-3

Burgemeester REHWINKEL: Dames en heren, ik feliciteer u in de eerste plaats met uw uitverkiezing en nu uw installatie als raadslid, omdat het een eer is om u vanuit deze raadzaal te mogen inzetten voor onze stad.

En vandaag is een nieuw begin. Voor sommigen van u is deze omgeving al zeer vertrouwd, maar voor anderen is het de eerste keer dat u hier plaatsneemt als raadslid. En dat is bijzonder. Dat mag u als heel bijzonder beschouwen en terecht hebt u zoveel van uw naasten mee naar hier genomen.

Het is een nieuw begin voor ons allemaal, omdat we in een andere samenstelling aanwezig zijn.

Ondanks alle inspanningen van zowel de gemeente als van u, van politieke partijen, om kiezers bij de verkiezingen te betrekken, was de opkomst vorige week helaas lager dan in 2006. Een lichtpuntje is dat we in tegenstelling tot 2006 een hogere opkomst hadden dan het landelijk gemiddelde. Ook in vergelijking met de tien grootste steden hebben we het goed gedaan. Groningen eindigde op de derde plaats na Almere, en u weet wat daar de reden van een hoge opkomst was, en na Nijmegen.

Het lijkt me het streven waard om degenen die gestemd hebben de komende vier jaar te laten zien waarvoor ze dat hebben gedaan. En misschien kunt u degenen die niet hebben gestemd laten zien dat de gemeentepolitiek het waard is om in 2014 wel voor naar de stembus te gaan.

Op u rust de komende vier jaar de verantwoordelijke taak om besluiten te nemen die bepalend zijn voor de toekomst van deze stad. En één ding weten we misschien wel meer zeker dan in voorgaande jaren bij eerdere installaties van raadsleden: dat zullen geen gemakkelijke besluiten zijn. Want om de gemeentebegroting op orde te houden zal de raad hele scherpe keuzes moeten maken. De wijze waarop u die besluiten neemt zijn mede van invloed op het vertrouwen van burgers in hun stadsbestuur. U hoeft het niet met elkaar eens te zijn. Ik zal ook niet zeggen dat u het niet met elkaar eens mag zijn, maar u hoeft het niet met elkaar eens te zijn. Maar uw fractie zal helder aan de stad moeten kunnen uitleggen waarom een bepaald standpunt wordt ingenomen en waarom de raad in meerderheid tot bepaalde keuzes komt.

Het debat in deze raad is van belang om de voors en tegens van voorstellen op tafel te krijgen. Ik roep u op, vanuit mijn rol als voorzitter van uw raad, om het debat zakelijk en op inhoudelijke argumenten te voeren, waarbij overigens een vleugje emotie, humor en enige welsprekendheid meer dan welkom zijn. Maar altijd met respect voor elkaars argumenten, zoals ik ook afgelopen vrijdag al tegen u heb gezegd bij de informele ontvangst, maar ik wil het op dit formele moment uitdrukkelijk herhalen. Het is belangrijk dat u tijdens de raad, laten we het zo maar zeggen, ook een kopje koffie met elkaar drinkt en dat u na afloop dat biertje met elkaar blijft drinken, dat dat de komende vier jaren opnieuw in Groningen het geval zal zijn.

U zult de komende vier jaar veel op het stadhuis doorbrengen. Niet alleen in deze raadzaal, ook in wat wij 'de oude raadzaal' noemen en in uw eigen ruimte, de fractiekamer.

U krijgt veel informatie die discussie zal losmaken. Met al die vergaderingen, al dat overleg en vergaderstukken ligt het risico op de loer van interne gerichtheid. Zoekt u daarom ook vooral het contact op met uw achterban; de mensen die in deze stad wonen en werken; de mensen die u de vorige week hebben gekozen. Ga gesprekken aan en luister naar wat de mensen te zeggen hebben.

Bijvoorbeeld insprekers bij vergaderingen of deelnemers aan thema- of wijkbijeenkomsten. Voer discussies en bepaal aan de hand daarvan wat de standpunten van uw partij hier zullen zijn. En laat die standpunten heel duidelijk horen aan uw collega-raadsleden en het college van burgemeester en wethouders. Zo zult u herkenbaar, zichtbaar en benaderbaar zijn.

Als raadslid bevindt u zich in een glazen huis, letterlijk ook het geval hier. De vergaderingen van de raad zijn openbaar en worden live uitgezonden via het internet. Er zitten journalisten op de tribune, vandaag al, die verslag doen van de vergadering. Weest u zich daarvan bewust. Niet alleen in uw gedrag, maar ook in de wijze waarop u debatten voert en uw betogen houdt.

Volgens mij, leden van de raad, maken we er met elkaar vier mooie jaren van, waarin we veel voor Groningen gaan doen.

Ik wens u heel veel succes in ons 'pronkjewail', in onze stad Groningen, als lid van deze raad.

De VOORZITTER: Dan komen we bij punt 3 van de agenda.

3. Aanwijzing plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad door de fractievoorzitters

verslag raad 11 maart

01-4

De VOORZITTER: De fractievoorzitters hebben aangewezen, tot nader orde, de heer Arjan de Rooij van de PvdA-fractie. Ik verleen de heer De Rooij het woord.

De heer DE ROOIJ: Voorzitter, ik ben uiteraard zeer gevleid door deze uitverkiezing, maar dat moet ik dan vooral doen in zaken van ziekte en andere narigheid. En zeker in deze gure weersomstandigheden wilde ik u even een klein cadeautje geven om in ieder geval die ziekte maar te voorkomen. (De heer De Rooij overhandigt de voorzitter onder applaus een net sinaasappels en een potje vitaminepillen).

De VOORZITTER: U weet hoe dichtbij de griep gisteren was, dus ik dank u zeer. Ik hoop inderdaad ook dat u mij niet zult hoeven te vervangen en ik hoop dat u zich vooral op andere werkzaamheden zult kunnen richten.

Dan komen we bij punt 4 van de agenda.

4. Verklaringen van de lijsttrekkers

De VOORZITTER: Ik geef als eerste het woord aan de heer De Vries van de PvdA-fractie.

De heer DE VRIES (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Namens de PvdA-fractie geef ik een beknopte verklaring, ook gelet op het publieke debat dat we afgelopen maandag al hebben gehad over de duiding van de verkiezingen.

Ik begin die verklaring met vast te stellen dat de PvdA bij die verkiezingen drie zetels heeft verloren maar – ter geruststelling – strijdbaarder dan ooit hier in deze raadzaal met negen zetels, met negen leden, met negen partijgenoten aanwezig is. En die strijdbaarheid, mijnheer de voorzitter, is ook nodig. Die is nodig omdat we, zoals u terecht zei, voor de lastige opgave staan om de stad de komende jaren op een goede manier door een tijdperk van krimpende middelen te loodsen.

Wij zien als Partij van de Arbeid uit naar een boeiende discussie hier in de raad over een stad die het waard is om voor te vechten. Een stad waar een sociale agenda gemaakt moet worden, verdedigd moet worden, waarin geïnvesteerd moet worden en waar we met elkaar een route moeten zoeken naar de toekomst. En dat mag ook een route zijn, sterker, het moet een route zijn waarin we ook op zoek moeten gaan naar vernieuwing en waarin we niet bang moeten zijn. Want als er één ding is dat deze stad zo kenmerkt dan is dat een gebrek aan angst, dan is dat vooral het opgeheven hoofd, dan is het vooral tolerantie en respect voor elkaar. En dat zou ik u allen, de voorzitter zei het ook al, namens mijn fractie, zoals we hier zitten, van harte toewensen. Een strijdbaar debat in deze raad, respect voor elkaars opvatting, maar vooral een tolerante en open houding. En als we dat doen, als we dat voorbeeld geven als politiek hier in deze raad, dan weet ik zeker dat die stad dat ook aan kan.

Ik ben ook blij met de verkiezingsuitslag, die laat zien dat louter democratische partijen en partijen die voor die stad willen gaan gekozen zijn.

Ik spreek namens mijn fractie de hoop en de verwachting uit dat we dat kunnen bereiken met elkaar, de stad Groningen is het meer dan waard. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw De Boer van de VVD-fractie.

Mevrouw DE BOER (VVD): Allereerst iedereen van harte gefeliciteerd met deze plaats in deze raad, tenslotte toch het hoogst vertegenwoordigende orgaan in deze gemeente. Een hele eer en ik wens dan ook iedereen heel veel succes. Want zeventien nieuwe raadsleden, er zitten ook drie wethouders tussen, is natuurlijk niet weinig en we gaan natuurlijk ook nog een aantal wethouders leveren vanuit deze raad.

En dit optellend, is er nog maar een gering aantal vertegenwoordigers uit de vorige periode die er in deze samenstelling ook al zaten. Enerzijds gaat dit ten koste van de continuïteit, maar anderzijds biedt dit wellicht een heel verfrissende nieuwe blik en ook weer heel veel creativiteit.

Toen ik in de raad kwam heb ik me altijd een ding ter harte genomen van onze toenmalige afdelingsvoorzitter: “Word geen consument van ambtelijke stukken, maar volksvertegenwoordiger.” Je hoeft het niet beter te weten dan de wethouder en de medewerkers, die hebben er een fulltime baan

verslag raad 11 maart

01-5

aan. Maar de stem van de mensen in de stad moet doorklinken in deze raadzaal. En als dat dan eens leidt tot een andere afweging in de raad dan die in het college, dan is dat precies wat een goede democratie beoogt.

Ik spreek hier dan ook de wens uit dat de discussie in de raad zal plaatsvinden en niet voorafgaand aan de raadsvergadering. Zowel raadsleden als collegeleden moeten elkaar met argumenten kunnen overtuigen. Het debat moet hier, in deze raadzaal, plaatsvinden. Want op die manier zullen we ook de mensen uit de stad veel meer bij het raadswerk kunnen betrekken.

We hebben maandagavond de eerste verkennende rondes gehad met alle lijsttrekkers en de VVD-fractie is erg blij met de handreiking van de PvdA om de tweede partij van de stad als eerste serieuze coalitiepartner te zien. De gesprekken moeten het uitwijzen, het begint natuurlijk met vertrouwen. Een coalitie betekent geven en nemen, maar de VVD loopt zeer zeker niet weg voor bestuurlijke verantwoordelijkheid. En zeker in de huidige tijd, want we hechten belang aan een brede coalitie, gezien de financiële moeilijkheden die op ons afkomen. En de VVD staat voor financiële degelijkheid. In campagnetijd gaat het altijd om de dingen die partijen wél willen. Ik heb dit ook wel eens gezegd tijdens de debatten, maar vanaf vandaag zal het erom gaan wat we niet willen. Want dat er bezuinigd moet worden staat als een paal boven water. Wij vinden daarom dat een brede, stevige coalitie van belang is. Een brede coalitie maakt ook meer kans op steun in de raad, omdat links en rechts vertegenwoordigd zullen zijn.

Want de keuzes zullen de komende jaren niet gemakkelijk zijn. Dit legt een zware verantwoordelijkheid bij zowel de raad als het bestuur neer.

Ik wens een ieder nogmaals veel succes en veel wijsheid.

We zijn een beetje op de gezonde toer vandaag en geven u graag een cadeautje voor een nog scherper kijk op financiën (alle raads- en collegeleden krijgen een feestelijk verpakte bos verse wortelen).

De VOORZITTER: Als u er van mij nog een vitaminepil bij wilt... Lust de heer Seton behalve bananen ook wortels?

Dan is het woord aan de heer Gijsbertsen van de GroenLinks-fractie.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ook ik wens iedereen van harte geluk met zijn installatie in de raad. En in het bijzonder ook natuurlijk de mensen die nu voor het eerst geïnstalleerd zijn. Ik wens ook iedereen op de tribune geluk, in het bijzonder de oma van mevrouw Kruiders, maar ook al die anderen die zijn gekomen om de raadsleden vandaag te feliciteren met deze benoeming.

Gisteren hebben wij, en ik in elk geval, met weemoed afscheid genomen van een groot aantal mensen, 22 raadsleden als ik het wel heb. Daarmee ging alleen al voor onze fractie vierendertig jaar ervaring de deur uit, en dat met zetelbehoud, dat is toch wel een aardige aderlating. Dat betekent ook dat wij een opgave hebben voor de continuïteit van het stadsbestuur hier, iets dat mevrouw De Boer zojuist ook al heeft aangegeven. En aan de andere kant is het ook weer heel erg leuk om al die nieuwe energieën te vinden en nieuwe mensen te ontmoeten in deze raad en samen weer met vertrouwen aan de slag te gaan. Ik heb de afgelopen maanden heel veel vertrouwen kunnen winnen in de mensen die bij onze fractie zijn aangeschoven. Ik wens hun indirect ook veel geluk met hun benoeming. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat goed gaat lukken. We zouden ook geen progressieve partij zijn als we niet blij waren met nieuwe energie, als we niet ook de vernieuwing zochten.

En bij dat progressieve profiel hoort natuurlijk ook een progressief college. Afgelopen maandag, mevrouw De Boer heeft dat ook al aangegeven, hebben we al een oriënterende ronde gehouden. Ook toen hebben we aangegeven dat GroenLinks voor die progressieve stad wil gaan en juist in moeilijke financiële tijden ervoor wil zorgen dat we die blik op de financiële horizon gericht houden. We willen werken aan het Groningen van 2015, we willen werken aan het Groningen van 2020 en daarna. Daarom willen wij ook in de collegeonderhandelingen die nu lopen op zoek naar een roodgroen stadsbestuur dat diegenen beschermt die het hartstikke moeilijk hebben in deze stad en die niet alleen op financieel gebied maar ook op andere gebieden in hun leven moeite moeten doen om hun hoofd boven water te houden. En we willen investeren in de duurzame economie en daarmee de grote uitdaging van deze generatie het hoofd bieden.

Gelukkig is er ook in Groningen ruimte voor verschil en ik ben blij dat de verkiezingsuitslag geen ruimte heeft gegeven voor discriminatie, intolerantie en racisme. In andere steden zien wij dat partijen

verslag raad 11 maart

01-6

onder de vlag van 'vrijheid' anderen hun vrijheid afnemen. Ik zou de dichter des vaderlands, Ramsey Nasr, willen citeren en zeggen: "Ik wou dat ik twee burgers was, dan kon ik samen leven".

Ik hoop dat wij in Groningen ruimte kunnen blijven geven aan verschil en kunnen werken aan constructieve oplossingen voor onze problemen.

Tot slot, voorzitter, spreek ik de hoop uit dat wij ook in deze raad kunnen samenleven, om het zo te zeggen, en dat we in dezelfde goede verhoudingen die de Groningse politiek al zo lang kenmerken verder kunnen blijven bouwen aan de stad en ik wens iedereen daar van harte geluk bij. Dank u wel.

De VOORZITTER: U ziet dat het ambtelijk apparaat ook enthousiast is over deze nieuwe raad. Dan is het woord aan de heer Prummel van de Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats: welkom nieuwe collegae. Het is, zoals de burgemeester al opmerkte, een voorrecht om een dergelijk mooie stad als Groningen te besturen. Dat doen we met elkaar als raad. Uiteindelijk heeft de raad, na gekozen te zijn, één stem en het is mij een eer om met u allen die stem straks te zijn, die stem van die ene, ongedeelde, stad Groningen. Want in Groningen heeft de grote politieke brandstichter die wel meedeed aan de verkiezingen in Almere en Den Haag geen voet aan de grond gekregen. In deze stad wonen mensen samen zoals we dat in Nederland altijd op prijs hebben gesteld. We laten mensen in hun waarde, we pakken andere mensen hun vrijheid niet af en we respecteren elkaar. En ik ben er trots op in een raad te zitten waarin iedereen die waarde deelt.

Toch, voorzitter, hebben de verkiezingen onder de schaduw van landelijke ontwikkelingen gestaan. Vlak voor de grote dag viel het kabinet, viel het zoveelste kabinet Balkenende en als lokale partij ben je dan bang dat dat een grote invloed zal hebben. En dat terwijl er deze keer in Groningen zoveel op het spel stond. De keuze voor een tram of niet, de keuze voor een Forum of niet. Door de Stadspartij zijn die twee thema's op de politieke agenda gezet. En de stad heeft dat opgepikt, want terwijl er al zoveel beslissingen genomen waren over het Forum heeft de stad toch gediscussieerd alsof het besluit weer helemaal opnieuw genomen zou kunnen worden. En daar had de stad ook gelijk in, want uiteindelijk is de raad de baas.

Gedurende de eerstvolgende vier jaar, voorzitter, wil de Stadspartij verder gaan met het ontmaskeren van te ambitieuze plannen. Er is hier wel gesproken over een stad die altijd met heel veel durf dingen probeert aan te pakken, maar we hebben in deze stad ook voorbeelden genoeg van projecten waarmee men onvoorzichtig dingen heeft aangepakt. Het tegendeel van durf mag niet onvoorzichtigheid zijn. Onvoorzichtigheid heeft ons zaken als de passages in Groningen opgeleverd die nooit hebben gefunctioneerd.

De eerstvolgende vier jaar zal de Stadspartij nog steeds helder aan de stad blijven uitleggen waarom er geen grote regiotram door de binnenstad moet rijden. Wij hebben er het volste vertrouwen in dat de politieke ontwikkelingen en het toenemende inzicht van raad en Staten ertoe zal leiden dat er geen regiotram zal komen. Ik verwacht ook dat de raad met veel interesse zal kijken naar wat het college ons zoal gaat geven aan stukken.

En dan is er nog dat plan voor het Forum. Ook daar, voorzitter, is de Stadspartij nog steeds tegen. En we zijn blij dat de steun voor het Forum in de samenleving in de stad merkbaar is afgenomen. Het is nog niet te vertalen in een meerderheid in de raad, maar die meerderheid is dichterbij gekomen dan de vorige keer. Wij verwachten dat er een dag komt dat onze afwijzing van het Groninger Forum breed gedragen zal worden, niet alleen door de Groningse bevolking – want als je een enquête houdt op straat dan blijkt dat de meeste Groningers tegen het Forum zijn op dit moment – maar dat het ook een meerderheidsstandpunt in de raad zal worden. En in dat teken, voorzitter, zal de Stadspartij de eerstvolgende vier jaar aan deze raad deelnemen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Visscher van de fractie van de Socialistische Partij.

Mevrouw VISSCHER (SP): Voorzitter, ruim een week geleden hebben de Groningse kiezers besloten dat de Partij van de Arbeid, het CDA en de SP een stap terug moeten doen in deze gemeenteraad. En dat de Partij voor de Dieren, de VVD, D66 en de Stadspartij juist meer te vertellen krijgen.

verslag raad 11 maart

01-7

Hoe kon dat gebeuren en wat betekent dit in onze ogen voor de komende jaren? De uitslag van zeven naar vier zetels is niet plezierig voor mijn partij. Vier jaar geleden traden we voor het eerst toe tot het college. Zelf denken we als SP dat we met onze fractie en met onze wethouders hebben laten zien dat we op een betrouwbare, sociale en betrokken wijze hebben kunnen besturen. Maar we kregen een fikse draai om de eren van de kiezers en dat was eerlijk gezegd wel even slikken voor de SP en dat geldt ook voor mij.

We gaan als partij uiteraard nog stevig evalueren wat er fout is gegaan. Ik denk dat we ook last hebben gehad van landelijke tegenwind en van de discussie over de tram en het Forum. Dat laatste is wel een beetje zuur, want toen het erom ging bij het referendum in 2005, streden we met veel energie tégen dat Forum en nu lijkt het erop dat we wat zijn afgestraft door kiezers die toen in meerderheid voor waren en daar inmiddels deels anders over denken. Door het respecteren van het referendum hebben we stemmen verloren. Dit stemmenverlies is natuurlijk niet fijn, maar altijd beter dan dat men ons zou kunnen betrappen op onbetrouwbaarheid. We zijn en blijven een partij waar je van op aan kunt.

Wat betekent de uitslag voor de stad? De partijen die meer gemeenschapszin en solidariteit propageren hebben verloren ten gunste van de partijen die het individualisme hoog in het vaandel hebben staan. Dat was, vertaald in mijn eigen woorden, de conclusie die de heer Seton afgelopen maandag in het openbare debat trok en die conclusie deel ik. Het gevolg zal helaas zijn dat het ideaal van de sociale stad dat voor de SP de inzet was voor de verkiezingen onder druk komt te staan, zeker met de grote bezuinigingsopgave die we in het vooruitzicht hebben.

Vorige week waren we aangeslagen door de uitslag, maar inmiddels zijn we een dikke week verder en merk ik bij mijn partijgenoten en bij mezelf dat de energie is teruggekeerd.

In ons programma hebben we zes kernpunten benoemd die wat ons betreft leidraad moeten zijn voor onze inzet in de stad. Ik noem ze u nog even: solidair, meedoen, duurzaam, dicht bij huis, vertrouwen en verantwoordelijkheid.

Ik beloof u dat wij ons hiervoor de komende jaren, weliswaar met een kleinere fractie, maar met minstens evenveel inzet, maximaal gaan inspannen. Niet alleen binnen de gemeenteraad, maar ook daar buiten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Schroor van de D66-fractie, die in deze raad zijn maidenspeech zal houden.

De heer SCHROOR (D66): Dank u, voorzitter. Voor D66 was het vorige week een spannende week. Toch verdubbeling van zetels en daarmee de een na grootste winnaar in zetelaantallen. Wij kunnen ons voorstellen dat u in uw meest verstandige jaren toen u nog lid was van D66 ons twee keer een feestje gunt, maar wat ons betreft mag het de volgende keer ook in enen.

Natuurlijk feliciteren wij ook de andere zetelwinnaars en natuurlijk ook alle raadsleden zoals hier aanwezig.

Onze koers. D66 is deze verkiezingen ingegaan met een positief 'anders ja'-campagne. Daarbij zijn onze belangrijkste hervormingsagenda's geweest: wonen, werken, leren en participatie. Ik wil daar kort even op ingaan.

Anders in wonen. De woningbouw heeft de afgelopen tijd zware klappen gekregen en zal de komende tijd ook nog zware klappen krijgen. De oplossing hierbij is dat we veel meer consumentgericht bezig gaan, door veel meer zeggenschap te geven over de eigen woning, over de eigen omgeving, over de eigen leefwijze. Samen met ontwikkelaars en burgers willen wij gaan kijken hoe we die productie weer op gang gaan krijgen en de markt weer gezond gaan krijgen. Bestaande voorraad en de nieuwbouw willen we zo duurzaam mogelijk gaan ontwikkelen en we hebben een open houding naar nieuwe initiatieven.

Anders in werken. De economie van de stad heeft de laatste jaren ook klappen gekregen. We zijn als stad, als het gaat om de MKB-monitor, gezakt naar een 41e plek in Noord-Nederland. Wat D66 betreft moeten we daar keihard voor knokken en wat ons betreft zijn we dan over vier jaar weer dé economische trekpleister in Noord-Nederland.

Onderwijs en economie moeten de komende jaren de handen ineen slaan. De beleidsmatige en praktische koppeling tussen middelbaar en hoger onderwijs met het bedrijfsleven in de stad is wat D66 betreft een hele grote kans om als gemeente, samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven, nieuwe stageplekken en banen te scheppen. Bijzondere aandacht daarbij zal wat ons betreft moeten

verslag raad 11 maart

01-8

uitgaan naar het Zernike Science Park in het Ebbingekwartier om de innovatieve en creatieve economie van de stad te stimuleren. En tot slot zal Groningen ook de kansen over de grens moeten gaan benutten. Deze internationale focus, gericht op de Noordelijke ontwikkelingsas, is wat D66 betreft onontbeerlijk.

Dan anders in leren. Met de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs is de rol van de gemeente veranderd. Er zal vanuit de gemeente meer nadruk moeten worden gelegd op het faciliteren, netwerken, verbinding leggen tussen scholen onderling en de scholen en de maatschappelijke instellingen. Lange leerlijnen zijn daarbij wenselijk. Een goed startbrevet en een goede individuele begeleiding zijn nog steeds de beste kans op succes op de arbeidsmarkt. Een aantal voorbeelden van onze hervormingsagenda zijn een Vensterschool in elke wijk, indien gewenst ook voor het middelbaar onderwijs; duurzame scholen, zowel aan de binnenkant als aan de buitenkant.

Anders in burgerparticipatie. De burgerparticipatie heeft de afgelopen jaren onder druk gestaan. D66 wil dit nieuw leven inblazen door in een vroeg stadium de mening en input van de bevolking mee te laten wegen. Niet ongestructureerd; de gemeente stelt kaders, stelt visie, geeft munitie en voert uit. De burger moet vooral weten waarover en in welke mate participatie mogelijk is. D66 gelooft namelijk in de kennis en de creativiteit van de inwoners van Groningen, getuige ook de ideeën die zijn binnengekomen vanuit Beijum rondom de tramdiscussie.

Dit zijn belangrijke onderwerpen waar D66 haar andere geluid wil laten doorklinken. Niet voor niets hebben we ingezet op een vernieuwingsagenda. Niet omdat wij dat zo graag willen, maar omdat wij er stellig van overtuigd zijn dat de stad Groningen voorop moet gaan in de toekomstige ontwikkeling van de hele regio en dat daarvoor een aantal aanpassingen van wonen, werken, leren en participatie hoogst noodzakelijk is.

De uitdaging waar de stad voor staat is niet alleen een positieve. Er zal ook, dat is ook door andere partijen gezegd, stevig bezuinigd moeten worden. Het zijn zware tijden en die vragen om heldere en verstandige keuzes.

Dan tot slot. De betekenis van de verkiezingsuitslag voor de gemeenteraad van Groningen. Wat D66 betreft is de uitslag een bevestiging voor een sociaal progressief liberale stad. Dat zal ook onze insteek zijn in mogelijk toekomstige onderhandelingen. Wat D66 betreft is het noodzakelijk in deze economisch, maar ook sociaal-maatschappelijk moeilijke tijden, een breed gedragen college te vormen. Het advies van D66 hiervoor is dan ook op zoek te gaan naar een progressief college dat samen met de raad, met respect voor de toekomstige bezuinigingen, gaat werken aan een stad met een open blik naar de toekomst en een naar buiten gericht gezicht.

Wat de kiezer duidelijk heeft gemaakt is dat het huidige college geen meerderheid meer heeft. Dit houdt wat D66 betreft in dat welk college ook gevormd wordt, eventueel met inbreng van ons, er een zichtbare, herkenbare en andere koers gevaren zal moeten worden. En deze koers vergt in de komende onrustige periode een stuurman met een goed kompas. Want zoals de Romeinse filosoof Seneca ooit zei: "Wanneer je niet weet naar welke haven je gaat zeilen is geen enkele wind de juiste". Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik feliciteer u met uw eerste optreden in de raad. Ik hoop dat er nog vele op mogen volgen.

Dan is het woord aan de heer Seton van de CDA-fractie.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik zal kort terug kijken en vooruit kijken. Laat ik beginnen met te zeggen dat wij een heerlijke campagnetijd hebben gehad. We hebben in november al veel plezier gehad met het plaatsen van de bananen en onze coming out via de campagnewebsite. We hebben plezier gehad van niet één, niet twee, maar wel drie Tuk Tuks. De eerste twee elektrisch, maar eerlijk gezegd deed alleen de benzineversie het goed. We hebben verder plezier gehad van een aangroeiende groep vrijwilligers, het gericht flyeren over financiële betrouwbaarheid, parkeren, veiligheid en studentenhuysvesting. Ik heb zelf veel plezier gehad in de debatten en de gesprekken met mensen op straat.

Woensdag 3 maart had de afmaker moeten zijn, maar die viel een dag later. Het leek er eerst op dat we de landelijke trend hadden weten te weerstaan, maar donderdag bleek toch het zetelverlies met een recordbrekende smalle marge. We hadden de dunste derde zetel en hebben nu de dikste tweede zetel ooit. Een fotofinish van jewelste met D66 en in dit geval viel het niet onze kant op.

verslag raad 11 maart

01-9

Zijn er dan geen successen te melden? Zeker wel. Het is het CDA als enige gelukt om iemand die niet verkozen was met voorkeurstemmen in de raad te krijgen. Knap campagnewerk van mijn nieuwe collega Anne Kuik en tegelijkertijd een hard gelag voor Joop Vogel, van wie we gisteren afscheid namen. De vogel is gevlogen, maar velen hebben gisteren kunnen zien dat hij het monter opnam. En dat schetst ook onze opstelling voor de komende vier jaar. Want al die mensen die denken dat we nu in de oppositie gaan zitten wegroesten hebben het helemaal mis.

Vandaag is de start van een nieuwe raadsperiode die naar het zich laat aanzien veel moeilijker zal worden dan veel eerdere periodes. Juist in een tijd van financiële en maatschappelijke crisis is er behoefte aan een nuchtere en betrouwbare partij die met beide benen op de grond verantwoordelijkheid vraagt en ook neemt, vertrouwen vraagt en ook inboezemt.

En we hebben ook geen behoefte andere dingen te zeggen dan in campagnetijd. Wij nemen onszelf en de burgers serieus, ook als er geen raadszetels maar wel collegezetels te verdelen zijn. Wij zullende de komende periode van de daken blijven roepen dat schreeuwen geen zin heeft. We zullen radicaal uitdragen dat zwart-witoplossingen niet bestaan. En we zullen onvoorwaardelijk te berde brengen dat nuances nodig zijn.

Voorzitter, u begrijpt het wel, het CDA gaat deze periode ook weer gewoon haar gang en blijft zichzelf. Wij dragen graag bij aan een goed bestuur van deze stad en gooien onze zetels en energie met vol enthousiasme in de strijd om dat met al onze collega-fracties waar te maken.

Wij kijken uit naar onze samenwerking. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Jongman van de fractie van de ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Allereerst aan de blijvers en aan de nieuwkomers: van harte gefeliciteerd met uw raadszetel. Het is een bijzonder moment, herinner ik me ook van een aantal jaren geleden, om hier voor het eerst deel van uit te maken. Dus ik zie uit naar samenwerking.

Afgelopen maandag hebben wij de verkiezingen reeds geduid. Ik ga dat niet herhalen, maar ik begin wel waar ik daar geëindigd ben, namelijk met het politieke vertrouwen.

Politiek moet een klimaat zijn van vertrouwen en dat vertrouwen moet er zijn tussen ons als leden van die gemeenteraad. Wat de burgemeester ook al aangaf in zijn bijdrage: je mag scherp debatteren, maar daarna moet je ook een glas met elkaar kunnen drinken en dat vertrouwen is ook belangrijk om naar de stad toe uit te stralen. Want als je als gemeenteraad of als leden van de gemeenteraad naar de stad uitstraalt 'dat ze daar op het stadhuis maar doen wat ze willen', dan hebben we wel een probleem. En dat willen wij als fractie van de ChristenUnie in ieder geval niet uitstralen.

Het is belangrijk dat er een goede relatie is tussen het stadsbestuur en de inwoners. De gemeente is een dienstbare overheid en een bondgenoot van de samenleving. Dat betekent niet dat je mensen plat moet knuffelen of betuttelen, maar dat je probeert om zo veel mogelijk verantwoordelijkheden met partners in die samenleving te delen. De gemeente ondersteunt daarbij, ze faciliteert en stelt, waar nodig, ook grenzen. Dienstbaarheid is niet soft en het is ook niet alleen maar 'u vraagt, wij draaien'.

De ChristenUnie wil dan ook investeren in een overheid die met haar inwoners praat, goede inspraak organiseert en andere belanghebbenden zo vroeg mogelijk betreft in de planvorming. De ChristenUnie heeft daarbij oog voor mensen, voor hun welbevinden en voor hun relaties. Niemand leeft voor zichzelf en niemand mag aan zijn lot worden overgelaten. Wij geloven dat mensen tot bloei komen als ze zich voor elkaar verantwoordelijk voelen en zorg dragen voor elkaar. Als Stadgers zijn we geen losse eenheden die met de rug naar elkaar toe staan. We zijn als mensen en als samenlevingsverbanden op elkaar aangewezen en we willen daarom ruim baan geven aan die gemeenschappen waarin zorg en verantwoordelijkheid opbloeien.

Als ChristenUnie willen we de komende vier jaar vanuit onze christelijke overtuiging en persoonlijke betrokkenheid christelijk-sociale politiek bedrijven. We willen daarbij onze handen uit de mouwen steken. Dat betekent inderdaad naar die voetbalvelden toe, met de voeten af en toe letterlijk in de klei staan, naar het buurthuis, of waar dan ook in de stad aanwezig zijn en we willen ons daarbij inzetten voor de stad en de Stadgers.

De politiek kan niet alles oplossen en we staan ook voor een behoorlijke opgave. Maar als politiek en als Stadgers kunnen we samen van deze stad nog iets mooiers maken. Als Christenen in de politiek beseffen we daarbij ook dat de bloei van de stad afhangt van de zegen van God.

verslag raad 11 maart

01-10

We zien uit naar de komende vier jaar en we zien vol politiek vertrouwen uit naar een prettige samenwerking in deze vernieuwde gemeenteraad. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u. Dan is het woord aan mevrouw Krüders, ook voor haar het eerste optreden in deze gemeenteraad.

Mevrouw KRÜDERS (Student en Stad): Geachte voorzitter, geachte collega-raadsleden, griffie, bodes, de rest van de gemeentelijke organisatie, mensen op de publieke tribune en ook de kijkers via het internet, maar in het bijzonder wil ik mijn fractie, mijn ouders en mijn grootmoeder welkom heten. Ik vind het heel erg leuk dat jullie hier zijn.

Zo, dat was het eerste deel van de korte tijd die ik maar tot mijn beschikking heb. Ik zal mijn best doen binnen vier minuten stil te staan bij de verkiezingen, vier jaar Student en Stad in de gemeenteraad en met afsluitend een woordje voor mijn nieuwe collega-raadsleden.

Student en Stad heeft haar plek in de raad weten te behouden met één zetel. Wij zijn weer vertegenwoordigd in vier jaar raad en met veel enthousiasme zullen we deze zetel innemen.

Wij gaan op weg naar twintig jaar Student en Stad in de raad. Wij voelen ons een winnaar. Niet alleen hebben wij 3566 mensen aan ons weten te binden, ook hebben wij ervoor kunnen zorgen dat we – in een tijd waarin er veel ruimte voor de landelijke politiek is in de media en er veel studenten op hoge plaatsen op andere lijsten stonden die zeer actief campagne hebben gevoerd – 50% meer stemmen hebben behaald dan vier jaar geleden.

Als wij vooruit kijken naar vier jaar Student en Stad in de raad, wat we afgelopen maandag ook al hebben gedaan tijdens de openbare coalitieonderhandelingen, staan we stil bij een viertal punten. Ik zal deze niet opnieuw gaan uiteenzetten, maar zal ze wel kort even noemen: de bezuinigingen, de regiotram, de ontwikkeling van de Oostwand en de stad sterker uit de recessie laten komen dan ze er in is gegaan.

En dit laatste punt staat hoog op onze agenda. De komende vier jaar zullen zwaar worden. Er zullen pijnlijke en moeilijke keuzes gemaakt moeten worden en wij vinden dat je moet voorkomen dat je de stad een strop omknoopt. Niet alleen maar bezuinigen door middel van quickwins, maar juist door een toekomstvisie en durf. Dit houdt in: bezuinigen, maar juist ook investeringen doen die op de lange termijn gunstig zijn voor de stad en haar inwoners. Met dit in ons achterhoofd hebben wij ons verkiezingsprogramma, maar ook ons manifest 'Politiek bedrijven met het oog op de toekomst' geschreven. Zorgen voor voldoende kwalitatief goede woningen voor jongeren in de kennisstad, zodat er doorstroming kan plaatsvinden. Zorgen dat je stad bereikbaar, begaanbaar en aantrekkelijk is. Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren, zodat er niet alleen meer bedrijven komen maar ook meer banen. Maar zeker ook aandacht voor cultuur, sport, zorg, kennis, fietsen, kroegen, internationalisering, het weerstandsvermogen, de Stadjes en studenten. Ik zou het programma kunnen gaan voorlezen, maar ik houd het hierbij.

Student en Stad zal zich de komende vier jaar gaan inzetten voor de stad en al haar inwoners, al zullen jongeren en studenten daarin een bijzonder plekje blijven innemen. Wij willen niet besturen vanuit een ijzeren toren, maar juist met één been in de raadzaal en één been volop in het studentenleven en de stad staan. Daarnaast zullen we zorgen dat onze pragmatische, consistente en constructieve bijdrage ook de komende vier jaar te horen zal zijn.

Als laatste een woordje tot de raad, 38 nieuwe collega's. We zullen het niet altijd met elkaar eens zijn.

Toch hoop ik op een mooie en vruchtbare tijd samen. Ik hoop dat de debatten op het scherpst van de snede worden gevoerd en op basis van eerlijke argumenten. Zo houden we elkaar alert en scherp.

Ik hoop dat het Groningse model, zoals dat ingezet is door onze voorgangers, ook in de zware periode die er aan zit te komen in stand kan worden gehouden en voortgezet kan worden, zodat de stad en al haar inwoners hier de vruchten van mogen plukken, want daar doen we het voor.

Voorzitter, ik sluit af. Stephan, hier heb je je veer. Doe ermee wat je wilt. Finn, Edwin en alle andere raadsleden van Student en Stad, jullie hebben de lat hoog gelegd.

Alle kandidaten, leden en actievelingen van mijn partij en alle kiezers, ik dank jullie wel voor het vertrouwen en ik heb er zin in.

De VOORZITTER: Mevrouw Krüders, mag ik u complimenteren met uw maidenspeech? Volgens mij mogen uw oma en uw ouders trots op u zijn.

verslag raad 11 maart

01-11

Dan is het woord aan de heer Kelder van de Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Na mijn verhaal hebben we nog viereneenhalf uur de tijd voordat we naar het feestje van de heer Jager mogen. Nu zult u niet verbaasd zijn dat wij normaal gesproken niet naar feestjes van jagers gaan, maar dit vind ik toch wel een uitzondering.

Dit is op zich een historisch moment, want voor zover ik weet is het nog nooit voorgekomen dat er een partij voor de dieren in de gemeenteraad kwam. In ieder geval is het in vijf andere gemeenten voor elkaar gekomen dat er een partij is die exclusief op komt voor de rechten van dieren, wat natuurlijk heel bijzonder is. Ik heb het even nagezocht, maar ik kon geen andere stad in de wereld vinden waar dit eerder voorgekomen is.

En waarden die er echt toe doen zijn schone lucht, schone grond, schoon water, duurzaam geproduceerd voedsel en respect voor omgang van de mens met omringende levensvormen. De gemeente hoort de moed te hebben om die waarden te verdedigen en de burgers in te lichten en te mobiliseren. Ze heeft instrumenten in handen om een noodzakelijke omslag in denken te bespoedigen. Niet door betutteling, maar met een duidelijke visie op de korte en – belangrijker nog – de lange termijn. En met duidelijke keuzes op de principes mededogen, duurzaamheid, persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid. Deze principes dienen als uitgangspunt voor de Partij voor de Dieren.

Wat kunt u van ons verwachten in de gemeenteraad? Wij denken mee over alles, we hebben overal een mening over, maar we zullen zelf vooral voorstellen doen ten aanzien van dierenwelzijn, duurzaamheid, natuur en milieu. Wat ons betreft gaat Groningen het voortouw nemen in diervriendelijkheid en duurzaamheid en hebben gemeentelijke instanties, om maar een voorbeeld te noemen, alleen nog maar biologische producten in hun kantines, voor zover dit nog niet gerealiseerd is. De gemeente moet het goede voorbeeld geven.

Bij alle besluiten die worden genomen in de gemeentelijke politiek wordt er, als het aan ons ligt, kritisch gekeken naar duurzaamheid en dierenwelzijn. Op overtredingen ten aanzien van dierenwelzijn en milieuverontreiniging wordt strenger toegezien. De overtreder draait zelf voor de kosten op en niet de belastingbetaler, als het aan ons ligt.

Verder willen wij de mensen bewust maken van het feit dat vlees uit de bio-industrie een enorme aanslag is op de wereldvoorraad zoet water, de regenwouden en het milieu. We zien daar een duidelijke taak in.

Ik noem een aantal speerpunten dat wij in onze campagne gebruikt hebben en waar wij de komende tijd aandacht aan zullen schenken. Wij willen graag dat het politieapparaat wordt uitgebreid met een eenheid milieu en dierenpolitie, dat er adequaat wordt opgetreden ten aanzien van dierenmishandeling en milieuvervuiling. We willen graag dat er duurzame agrarische bedrijvigheid plaatsvindt en geen vleesindustrie, voor zover dat binnen de stadsgrenzen mogelijk is. We willen ook geen nieuwe proefdierencentra in Groningen. We vinden ook dat goede opvang van dieren een verantwoordelijkheid van de gemeente is. En betaalbare dierengezondheidszorg voor minima moet ook binnen de mogelijkheden liggen. We hebben ook graag oog voor verborgen dierenleed bij bijvoorbeeld kinderboerderijen en maneges. Uiteindelijk willen we graag een sociaal en duurzaam leven voor iedereen, met individuele vrijheden en verantwoordelijkheden. Een nieuwe wethouder Dierenwelzijn, natuur en milieu is voor ons een vanzelfsprekendheid.

De Partij voor de Dieren is ervan overtuigd dat we aan de beginfase staan van een verandering, een noodzakelijk besef waarin dierenwelzijn vanzelfsprekend is en waar voor dierenleed geen plek meer is. En niet te vergeten: een partij die goed is voor dieren is ook goed voor mensen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Kelder, we feliciteren natuurlijk ook u, maar we feliciteren ook uw partij met haar introductie in deze gemeenteraad van Groningen.

Dan hebben we de verklaringen van de lijsttrekkers gehad en komen we ook bijna bij het einde van deze vergadering.

Voor ik de vergadering sluit, dames en heren, wil ik een moment stilstaan bij de enorme hoeveelheid werk die op de griffie is verricht om de vorige raadsperiode goed af te sluiten en de vergadering met deze nieuwe raad goed te laten verlopen. Ik wil de griffiemedewerkers die zich daarvoor hebben ingezet heel hartelijk bedanken. Ik zou hen willen vragen om voor één keer even naar voren te komen.

verslag raad 11 maart

01-12

Dat vinden ze vast een stuk leuker als ik ze een bloemetje geef: Greet Mulder, Munica Gopal, Fimke Hylkema, Michiel Zijlstra, Marleen Stoutjesdijk, Peter Kommerij, Charlotte Luyckx en Inez Bolle. Daarmee zijn we wel aan het eind van deze vergadering gekomen, een moment waarop u zich allemaal kunt laten feliciteren.

Nogmaals: hele goede jaren hier in de gemeenteraad van Groningen gewenst.
De vergadering is gesloten (17.40 uur).